

М. Г. Домненко

РОЗРОБКА СПЕЦІАЛЬНОГО БОЄПРИПАСУ СТВОЛЬНОЇ АРТИЛЕРІЇ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КОМПЛЕКСУ АКТИВНОГО ТА ДИНАМІЧНОГО ЗАХИСТУ ТАНКІВ

Анотація: з метою подолання захисту сучасних танків від дії кумулятивних боєприпасів пропонується розробити спеціальний боєприпаси для ствольної артилерії (танкових та артилерійських гармат).

Ключові слова: танк, броньована техніка, кумулятивний боєприпаси, комплексна активна та динамічна системи захисту.

Abstract: in order to overcome the protection of modern tanks from the action of cumulative ammunition, it is proposed to develop special ammunition for barrel artillery (tank and artillery guns).

Keywords: tank, armored vehicles, cumulative ammunition, complex active and dynamic defense systems.

Однією з ознак сучасної російсько-української війни є масоване застосування росіянами на полі бою великої кількості броньованої техніки. Особливого значення надається суто танковим військовим підрозділам, частинам, об'єднанням та навіть з'єднанням. На озброєнні рашистської армії перебуває величезна кількість різних типів танків від, застарілих Т-54, Т-55, Т-62 та їх модифікацій, до більш сучасних, які пройшли модернізацію після розпаду СРСР, що видно із різних літерних індексів після їх основних назв: Т-72, Т-80, Т-90. Це дає можливість противнику використовувати танки у значних кількостях, створюючи матеріальну перевагу на окремих ділянках фронту, а також поповнювати або укомплектовувати ними існуючі підрозділи та військові частини, а також формувати нові.

Подібно модернізації танкової техніки після розпаду СРСР рашистська федерація здійснювала удосконалення наявних броньованих артилерійських систем: «Тюльпан» (2С4), «Малка» (2С7М), «Гиацинт-С» (2С5), «Мста-С» (2С19) з різними варіантами модифікації, «Акація» (2С3), «Хоста» (2С34), «Нонна СВК» (2С23).

Не залишилися без уваги удосконалення, модернізація застарілих та розробка нових протитанкових систем, які встановлювалися на броньовані бази: «Хризантема-С» (9П157), «Корнет-Т» (9П162), «Корнет-Д» (9П163-3), «Штурм-С» (9П149).

Величезна увага вищим керівництвом рашистської федерації до початку війни приділялася удосконаленню старих та створенню нових типів бойових машин піхоти та бронетранспортерів: БМП-1ма, БМП-2м, БМП-3м, БТР-82а, БТР-82ам, БТР-80. Поруч із модернізованими та новоствореними використовувалися й інші, застарілі, зразки броньованої техніки для піхоти: МТ-ЛБ, БТР-80 (немодернізований), БТР-70, БТР-60.

Небувалого розвитку набуло створення броньованих автомобілів для різних підрозділів і частин рашистської армії та інших силових структур, деякі з них мали бойові модулі. Вражає кількість їх типів і назв: «Выстрел», «Булат», «Тигр», «Водник», «Рысь», «Стрела», «Атлет», «Скорпион», Камаз «Тайфун-К», Урал «Тайфун-У», «Тайфун-ВДВ», «Тайфун 4*4», «Линза», «Патруль», «Фалькатус», «Викинг», «ВПК Урал», АМН-590951 «Урал».

Як бачимо, «броньований кулак» держави-агресора був дуже суттєвим. На момент початку війни чисельна та якісна перевага однозначно була на боці противника.

Маючи цифрові показники, насамперед співвідношення сил і засобів протиборчих сторін, противник був впевнений у своїй швидкій перемозі, що спонукало його до початку війни.

Але навіть за умов величезної переваги у силах і засобах це зовсім не гарантувало швидку перемогу противника. Йому було потрібно розробити та втілити в життя розумну стратегію і тактику ведення бойових дій, а саме з цим виникла проблема.

Очевидним є той факт, що противник у більшості випадків використовував та використовує радянський досвід ведення бойових дій періоду Другої світової війни. Його суть полягає у тому, щоб реалізувати стратегію «пробивання» танками ліній оборони Збройних Сил України, а у подальшому спеціально створеними в організаційному плані танковими «клинами» охопити величезні території, на яких обороняються угруповування військ

Української армії. При цьому одночасно планувалося створювати зовнішні і внутрішні фронти оточення військ ЗСУ. Подібні дії, на його думку, мали сприяти утворенню так званих «котлів» оточення військ, які успішно реалізовувались у процесі ведення битв та масштабних військових операцій під час Другої світової війни як військами Вермахту, так і Червоної армії. Врешті-решт це мало призвести до «обвалу» фронту оборони Української армії, оточення та знищення величезної кількості живої сили та техніки, занепаду морального духу оборонців. Сукупність цих фактів вела до поразки військ, які оборонялися, а в кінцевому результаті і до програшу війни. Ось чому противник так активно використовує величезну кількість танкової та броньованої техніки.

Особливе значення у цій війні надається танкам, бо саме вони вирішують долю перемоги у наступальному бою, а ворог намагався і намагається постійно вести наступальні дії. Але водночас виникає проблема: для зупинення наступу танків будь-яка армія світу використовує протитанкові засоби. Перелік цих засобів досить великий: від ручних гранат та протитанкових снарядів артилерійських систем до керованих і некерованих протитанкових реактивних снарядів. У переважній більшості цих засобів використовується принцип утворення кумулятивного струменя, який пропалює броню танків. Застосування таких видів зброї дає змогу знищувати танки з високим ступенем імовірності. Ефективність такого виду зброї очевидна.

Саме тому цей факт спонукав конструкторів розробляти технічні засоби захисту броні танків від дії кумулятивних боеприпасів. При цьому використовувалися різні принципи захисту: пасивний, починаючи від нанесення спеціальних фарб, які зменшують радіолокаційну помітність танка (значно знижуючи його ЕПР), розроблення спеціальної броні, встановлення на броню додаткових елементів, які змінюють напрямок кумулятивного струменя, до новітніх комплексів активного та динамічного захисту. Їх було рекомендовано застосовувати комплексно, тобто одночасно. Щоправда, навіть таке їх застосування не дозволяло із стовідсотковою ймовірністю захищати танки від ураження. Наведемо невеликий перелік назв подібних систем захисту танків радянського та рашистського виробництва: «Дрозд», «Дождь», «Азот», «Барьер», «Дрозд-2», «Арена», «Афганіт». Захистом танків займалися і в Україні. Перелік українських комплексів активного захисту танків: «Заслін», «Шершень», українсько-турецький комплекс «Pulat», «Дуплет», «Ніж».

Досвід російсько-української війни показав, що забезпечити захист бронетанкової техніки від дії протитанкових реактивних керованих боеприпасів неможливо. Танки знищуються як застарілими ПТУР, так і найбільш сучасними. Особливо ефективними на відкритій місцевості є американський FGM-148 JAVELIN, який був переданий на озброєння ЗСУ на початку війни та українська «Стугна-П» з дальністю стрільби до 4 000 м.

У ситуації величезного насичення рашистської армії танками та бойовими броньованими машинами різних класів постало питання їх швидкого знищення наявними боеприпасами, які є на озброєнні ЗСУ.

Для ефективного знищення бронетанкової техніки ворога, яка обладнана засобами активного та динамічного захисту, виникає потреба наносити ураження танків двічі. Перший постріл необхідно здійснювати для нейтралізації (знищення) цих засобів, використовуючи для цього боеприпаси різного призначення, які механічно знищують системи захисту (такими засобами можуть бути навіть крупнокаліберні кулемети, автоматичні швидкострільні авіаційні гармати тощо). У такий спосіб поверхня броні «очищується» від встановлених засобів захисту. Другий постріл здійснюється по беззахисній броні для безпосереднього ураження танку кумулятивним снарядом. Зазначимо, що випадки такого застосування різних видів зброї під час ведення бойових дій спостерігалися неодноразово.

Зважаючи на сказане, нескладно зрозуміти, що актуальною проблемою сьогодення є проблема розроблення, випробовування та застосування нового протитанкового артилерійського боеприпасу, який би реалізовував у собі дві послідовні функції: перша – знищення активних та динамічних засобів захисту танків, друга – ураження броні танку кумулятивним струменем.

Отже, застосовуючи такі способи та розробивши сучасні боеприпаси для танкових і артилерійських гармат, можна більш ефективно боротися з бронетанковою технікою ворога.

Список використаних джерел:

1. MacNeil M. Active Protection Systems: A Potential Jackpot to Future Army Operations (англ.) // Canadian Military Journal.
2. Paolo Valpolini. Active Armoured Vehicle Protection, or an Extra Seven Tonnes? (англ.) // Armada International : журнал.
3. Модули кумулятивной защиты «Нож» Офіційний сайт СКТЬ ІПМ НАН України.
4. Игорь Осипчук. Василий Хитрик: «В боях на Донбассе наша система „Нож“ спасает танки» Факты и комментарии. 30.07.2014.
5. Вогнева підготовка: Навч. посібник (з метод. рек.)/ Василенко В. В., Дзюба В. М., Окунський О. Ю., Пилипів Б. І., за ред. Пилипіва Б. І., — К.: Вид. Паливода А. В., 2003. — 272 с.

Домненко Микола Григорович, викладач кафедри військової підготовки, mikoladomnenko568@gmail.com.

Mykola Hryhorovych Domnenko, teacher of the Department of Military Training, mikoladomnenko568@gmail.com.